

Til: Fakultetsstyret

Fra: Dekanen

Sakstype: Vedtakssak

Møtesaksnr.: V-sak 3

Møtenr. 3/2018

Møtedato: 8. juni 2018

Notatdato: 1. juni 2018

Arkivsaksnr.:

Saksbehandler: Inger-Johanne Ullern, Niels Christian Hervig og Thorbjørn Nordbø

Revisjon av HF's fordelingsmodell

I tråd med tidligere fakultetsstyrevedtak skal fakultetsstyret revidere fakultetets fordelingsmodell hvert fjerde år. Fakultetsstyret ble i styreseminaret 2. mars orientert om modellen og den planlagte prosessen våren 2018. Videre diskuterte FS innføring av uttelling for avlagte grader og øremerking av deler av fakultetets virksomhet – særlig Senter for Ibsenstudier – på styremøtet 20. april.

Fakultetsstyret uttalte i april at det ønsker å videreføre insentivet HF får fra UiO sentralt for bidrags- og oppdragsfinansiert forskning (BOA) til instituttene. Styret ønsket også å innføre uttelling for avlagte grader i HF's fordelingsmodell, og at HF skal be UiO om kompensasjon for at Examen philosophicum (Exphil) ikke får gradsuttelling. I tillegg ønsket styret at øremerkingen av Senter for Ibsenstudier videreføres men at størrelsen på den øremerkede avsetningen skulle diskuteres nærmere i forbindelse med vedtakssaken 8. juni.

De endringer som fremkommer nedenunder justerer den tidligere vedtatte finansieringsmodellen av 2009.

Innføring av nye insentivelementer i HF's fordelingsmodell

UiO-styret vedtok 2. mai 2017 endringer i universitetets interne fordelingsmodell. Blant disse endringene var en videreføring av insentiver for ferdige kandidater (avlagte grader) som ble innført av KD i finansieringsmodellen for sektoren, nedenunder følger et forslag til implementering av kandidatelementet i HF's interne fordelingsmodell.

Kort om insentivet

HF mottok i 2018 17,6 millioner kroner for avlagte grader. Dette fordeler seg på fire ulike finansieringskategorier; kategori D master- og integrerte profesjonskandidater, kategori E integrerte profesjonskandidater og kategori F bachelorkandidater.

De kandidatene HF mottar midler for kan grupperes i følgende kategorier:

1. Kandidater på egne programmer (D og F)
2. Kandidater på LEP-programmet (D og E)
3. Kandidater på fritt sammensatte bachelorprogrammer (F)
4. Kandidater tilhørende enheter utenfor HF hvor HF administrerer programmet

Generell fordeling av midler etter avlagte grader

Det har tidligere i fakultetsstyret og i diskusjon med instituttlederne vært en positiv tilslutning til innføringen av et kandidatelement. Det har også vært forståelse for at dersom elementet skal innføres bør det ha en insentivvirkning, og at midler dermed vil kunne omfordeles mellom enheter som følge av dette.

Fakultetsstyret diskuterte i april de økonomiske konsekvenser for Exphil ved innføring av et kandidatelement. Emnet inngår i alle grader ved UiO, men vil ikke kunne oppnå uttelling for dette i denne insentivordningen. Ettersom resultatmidlene samlet er uforandret betyr dette et tap for HF og for finansieringen av Exphil. Fakultetsstyret ber derfor dekanen søke UiO om kompensasjon for tapte studiepoengmidler for Exphil. Dette er beregnet til å utgjøre 10/180-deler av midler fordelt til kandidatelementet på lavere grad ved UiO.

HF får i 2018 midler for gjennomsnittet av avlagte grader i 2014-2016, det var 517 grader på lavere grad og 406 på høyere grad. I tillegg får HF en andel av integrerte profesjons- og mastergrader på Lektorprogrammet (LEP).

Kandidater på egne programmer står for brorparten av midlene HF mottar, ca 15 millioner kroner i 2018 (totalt 17,6 mill. kr i 2018). Det foreslås at disse midlene fordeles etter gjennomsnittlig antall avlagte grader pr program siste tre år. Midlene fordeles til det institutt hvor graden registreres.

Håndtering av midler for grader på tvers av institutter, fritt avlagte grader, LEP-programmet og enheter utenfor HF

Hovedregelen er at midler fordeles til det institutt hvor graden er registrert. Det vil være nødvendig med enkelte avvik fra denne regelen da enkelte insentivmidler tildeles andre typer grader.

Grader avlagt på tvers av institutter

Definisjonen på grader avlagt på tvers av institutter er i denne saken grader som tilbys på HF av to eller flere institutter.

Tverrfaglighet er et satsningsområde for UiO og for fakultetet, og det er viktig at kandidatelementet ikke virker til hinder for miljøer på fakultetet som ønsker å satse på instituttovergripende studietilbud. Fordeling av resultatmidler i slike tverrfaglige studietilbud må både gi gevinst til de som bidrar inn, men også være overkommelig å administrere. Dekanen foreslår dermed at instituttene deler kandidatuttellingen likt. (Resultatmidler for studiepoeng vil som nå uansett tilfalle emneier.)

Fritt sammensatte grader

Til forskjell fra grader som fra universitetets side er planlagt som tverrfaglige (for eksempel master i Europeisk kultur), er det grader som er fritt sammensatt av den enkelte student. Studenter kan søke om fritt sammensatte bachelorgrader fra UiO dersom de har kombinasjoner på til sammen 180 studiepoeng. Ett av kravene er en emnegruppe på minst 80 studiepoeng (fordypning). De fritt sammensatte gradene skrives ut per fakultet, og har et klart mindre volum enn programgradene. I 2016 utstedte fakultetet 37 slike grader, mens antallet 2017 var 33. Bakgrunn og fagkombinasjon for disse til sammen 70 studentene er variert, men to grupper skiller seg ut. Den ene gruppen (15 stk) er studenter som har falt fra Lektorprogrammet (som er et integrert masterprogram uten bachelorgrad), men som har en 80-gruppe i et HF-fag. Den andre gruppen (18 stk) er studenter som har studierett på kinesisk eller japansk bachelor, men

som ikke fyller de programspesifikke kravene til bachelorgrad i hhv japansk og kinesisk. Majoriteten av disse fyller ikke kravene fordi de ikke har en godkjent 40-gruppe i kultur- og samfunnsfag, og dermed heller ikke kravet til to-faglighet som er fakultetets uttrykte policy.

Fakultetet ønsker å tilby grader som er tverrfaglige og med god indre sammenheng. Flere institutter jobber nå med innhold i studieprogrammene, for å sørge for gjennomtenkte studieløp med god oppfølging underveis. Innføring av gradselement vil være et godt incitament for dette arbeidet. En fritt sammensatt grad vil ikke ha denne gjennomtenkte helheten, og det kan være noe tilfeldig hvem som har bidratt mest til at studenten faktisk har oppnådd en grad. Incentivmidler oppnådd som følge av frie grader foreslås derfor lagt til de midlene som fordeles til grader avlagt på fakultetets egne programmer.

Grader avlagt ved SUM, STK og LEP-programmet

Det er enkelte enheter utenfor HF som får sine studier registrert ved HF. For disse enhetene kan gradene knyttes til programmer og dermed direkte fordeles videre til eierenhet. Disse midlene videreføres til eierenhetene SUM og STK med de samme satser som HF mottar midler fra UiO for, og holdes utenfor fakultetets interne fordelingsmodell.

Midler fordelt til HF som følge av grader avlagt på LEP-programmet foreslås fordelt etter samme nøkkel som HF fordeler midler til studieplasser til LEP-programmet.

Øremerking av deler av fakultetets virksomhet

Bakgrunn

Da fakultetets fordelingsmodell ble innført i 2009 var et hovedprinsipp at minst mulig av tildelingen til instituttene skal være øremerket.

Vurdering av gjenstående øremerking

Fakultetsstyret diskuterte i april de resterende øremerkede elementene i fakultets fordelingsmodell. Det ble da ikke ytret noe ønske om å endre øremerkingen av Det norske instituttet i Roma eller fakultetsadministrasjonen.

Finansiering av Senter for Ibsenstudier

I fakultetsstyrets diskusjon om finansiering av virksomheten ved Senter for Ibsenstudier 20. april, var styret innstilt på å fortsette øremerking. Styret viste til senterets særegne mandat som senter for dokumentasjon og forskning. Det ble også gitt uttrykk for at størrelsen på den øremerkede avsetningen skulle diskuteres nærmere i forbindelse med vedtakssaken 8. juni.

Dekanen har oppfattet styret dithen at det er den delen av senterets aktivitet som ikke lar seg finansiere innenfor dagens finansieringsmodell styret ønsker øremerket.

Øremerking og øvrig finansiering

Finansieringsmodellen gir resultatmidler for forskning og undervisning, i tillegg til en basisfinansiering basert på studieplasser. Normalt er det dermed en kobling mellom forsknings- og undervisningsaktivitet og den tilhørende finansiering. All øvrig aktivitet, slik som formidling eller administrasjon, finansieres fra de samme kildene, og må dermed tilpasses de til enhver tid gjeldende økonomiske rammer.

Ordningen der senteret både mottar resultat- og studieplassmidler i tillegg til å ha en stor andel øremerkede midler ble løftet fram i diskusjonssaken i forrige møte. Dekanen mener at undervisning, forskning og formidling på Ibsensenteret er ikke annerledes enn resten av fakultetets aktivitet og at det ikke er grunnlag for å øremerke denne.

Ibsensenteret har imidlertid en komponent som ikke passer inn i eksisterende finansieringsmodell eller finnes hos de andre instituttene, nemlig dokumentasjon. Dekanen mener at denne oppgaven fortsatt bør sikres en særskilt finansiering ved øremerking.

Det er ILN som har det organisatoriske ansvaret for Senter for Ibsenstudier, og ILNs styre har økonomisk ansvar også for den delen av senterets tildeling som er øremerket fra fakultetet.¹ Dekanen foreslår derfor en ordning der ILN får en øremerket tildeling til Ibsensenteret.

Beregning av øremerking

Beregningen av omfanget av dokumentasjonsoppgavene tar utgangspunkt i rapporten fra arbeidsgruppen av 13.10.16 der det ble levert et anslag om fordeling av tidsbruk til de forskjellige oppgavene for de vitenskapelig ansatte på senteret (s. 3 i rapporten):

- forskning: 50%
- undervisning: 25%
- formidling, dokumentasjon, samfunnskontakt og administrasjon: 25%

I denne beregningen vil dokumentasjonsandelen raskt bli lav fordi de tre andre komponentene inngår i 25 %. Dekanen ønsker å beregne dokumentasjonsandelen alene til 25 % med utgangspunkt i den følgende normalfordelingen av arbeidsoppgaver i vitenskapelige stillinger².

- forskning/formidling: 45-47 %
- undervisning: 45-47 %
- administrasjon: 6-10 %

Det er ikke inngått noen egen avtale med de ansatte på senteret om en fordeling ut over normalfordelingen av arbeidsoppgaver.³ Dokumentasjonsandelen vil føre til redusert forsknings- eller undervisningsaktivitet og dermed redusere senterets inntekspotensiale, dette kompenseres med øremerkete midler.

Senterets øvrige finansiering vil som nå utgjøres av studieplass- og resultatmidler for studier og forskning. For å sikre en økonomisk bærekraftig utvikling av senteret fremover forutsettes det at senterets forsknings-

¹ Se framleggsnotat 2009, s. 4, <http://www.hf.uio.no/om/organisasjon/styret/moter/arkiv/2009/090911/16-09-vedlegg-1.pdf>

² Se Retningslinjer for praktisering av arbeidspålegg ved Det humanistiske fakultet, <http://www.uio.no/for-ansatte/ansettelsesforhold/arbeidstid-og-fraver/arbeidstid/arbeidspålegg/hf/>

³ Ibid.

og utdanningsvirksomhet integreres tettere i ILNs virksomhet. Midler generert av denne aktiviteten øremerkes ikke og rapporteres som en del av ILNs samlede virksomhet.

Øremerket aktivitet

I tråd med ovenstående legger vi til grunn at 25 % av de faste vitenskapelige stillingene ved senteret går med til dokumentasjonsoppgaver. I tillegg til denne delen av de tre faste vitenskapelige stillingene øremerkes en tilsvarende del av senterlederstillingen.

I tillegg foreslår dekanen at det også øremerkes finansiering til senterets 50 % forskerstilling som administrerer og videreutvikler senterets digitale ressurser. Se notat fra senterleder vedlagt diskusjonssaken 20. april for en nærmere beskrivelse av disse ressursene. Når det gjelder forskerstillingen var den 50 % inntil 2017 da den midlertidig ble omgjort til 100 % fra senteret side. Det er ikke inngått noen avtale med fakultetet om permanent økning av denne stillingen, heller ikke vekst i de digitale ressursene som omtales i senterleders notat. At senteret f.eks. har overtatt innholdet i Nasjonalbibliotekets (NB) Ibsen.net har gitt senteret nye arbeidsoppgaver som ikke avtalen fakultetet har inngått med NB dekker. Ifølge avtalen skal senteret gi faglige innspill til NBs arbeid med Ibsen.net. Med tanke på de ressursene som fakultetet allerede har lagt i den digitale infrastrukturen, særlig knyttet til underskuddet etter prosjektet Henrik Ibsens skrifter, vurderer dekanen det slik at vedlikehold og utvikling av disse ressursene bør sikres en videre finansiering innenfor den stillingsrammen som ble beregnet da prosjektet ble avsluttet. Fakultetets økonomiske situasjon gir imidlertid ikke grunn for at vi skal anbefale at finansieringen av stillingsressursen som skal arbeide med de digitale ressursene utvides til 100% stilling.

Dekanen ønsker også en overgangsfinansiering av senterets 50 % bibliotekarstilling inntil en reforhandling av avtalen med Nasjonalbiblioteket er gjennomført, jf [fremleggsnotatet til forrige styremøte](#).

Økonomiske konsekvenser

Prognosene fremover indikerer at dersom senteret stadig skulle være fullt øremerket i tillegg til å motta inntekter for forskning og studier vil det ved utløpet av 2022 være et akkumulert mindreforbruk på 6,5 millioner kroner. I disse prognosene ligger imidlertid også en økning av driftskostnader i forhold til regnskapsførte kostnader tidligere år. Det er dermed trolig at faktisk mindreforbruk vil bli høyere (ca 7 mill kr) ved utløpet av 2022.

Med den foreslåtte øremerkingen, overgangsfinansiering av 50 % bibliotekarstilling og reduserte driftskostnader vil senterets akkumulerte merforbruk bygges ned frem til 2022.

I begge tilfellene beholder senteret sitt akkumulerte mindreforbruk på ca 4 mill. kr. Med den foreslåtte øremerkingen vil mindreforbruket bygges sakte ned over flere år. De årlige isolerte resultatene ligger på et stipulert merforbruk opp mot én million kroner i denne perioden. ILN og senteret har i dette scenariet tid til å tilpasse virksomheten til de nye rammene og videreutvikle inntektpotensialet innenfor forskning og undervisning. Alle institutter må i lys av strammere økonomiske rammer gjøre tilsvarende tilpasninger fremover.

Økt inntektpotensiale

ILN har nå begynt å føre arbeidsplikt også for ansatte ved Senter for Ibsen-studier og det er et stort potensial for bedre utnytting av ressursene innenfor ILNs studieportefølje. Økt inntjening er ikke lagt inn i

prognosene. Med økt inntjening mot slutten av perioden vil det faktiske resultatet ventelig stadig være et akkumulert mindreforbruk i 2022.

Når det foreslås å beholde studieplass- og resultatmidler til senteret i tillegg til en øremerket avsetning er det med sikte på å ha insentiver for forsknings- og utdanningsvirksomheten på linje med andre fagmiljøer. ILN må rapportere på den øremerkede tildelingen til fakultet, og ILN har ellers ansvar for senterets normale drift og at arbeidsplikten føres og overholdes slik at studieinntektene økes. Disse ressursene må også integreres bedre i ILNs virksomhet. Den administrative stillingen ved senteret foreslås derfor ikke øremerket, men dekket på lik linje som all annen administrasjon ved ILN forøvrig.

Foreslått finansiering av senteret

- Resultatinntekter fra forsknings- og undervisningsaktivitet samt studieplassfinansiering på lik linje med fakultetets øvrige virksomhet
- 25 % av senterets tre faste vitenskapelige stillinger
- 25 % av senterlederstilling
- En 50 % forskerstilling knyttet til forvaltning og utvikling av digitale ressurser
- Overgangsfinansiering av én 50 % bibliotekarstilling i fire år

Vedtaksforslag:

Fakultetets fordelingsmodell av 2009 justeres som følger:

1. Insentivmidler for BOA-finansierte prosjekter innføres med samme satser som UiO fordeler til HF.
2. Insentivmidler for uteksaminerte kandidater innføres med de samme satser som UiO fordeler til HF med. Midlene fordeles til det institutt graden registreres ved. Satsene kan justeres ved at midler for fritt sammensatte grader legges til de midlene som fordeles.
3. Insentivmidler for grader avlagt på programmer på tvers av institutter fordeles likt mellom programmets eierinstitutter.
4. Insentivmidler oppnådd som følge av frie grader legges til de midlene som fordeles til grader avlagt på fakultetets egne programmer.
5. Insentivmidler for LEP-grader fordeles etter samme fordelingsnøkkel som studieplasser til LEP-programmet.
6. Finansieringen av Senter for Ibsenstudier øremerkes med 25% av lønnskostnadene til senterets 3 vitenskapelige stillinger, senterleder og 50% forskerstilling. Bibliotekarstillingen i 50 % finansieres i 4 år.
7. Fakultetsstyret ber dekanen søke UiO om kompensasjon for tapte studiepoengsmidler for Exphil.